

SBORNÍK

JEDNOTY STARÝCH ČESKÝCH RODŮ V PRAZE

Rodopis – Historie – Heraldika.

Vychází čtvrtletně. – Majitel, nakladatel a vydavatel spolek: Jednota Starých českých rodů v Praze. – Rediguje Dr. Vincenc Matina. – Redakce administrace Praha II., Jircháře 10. – Telefon 438-76. – Odpovědný redaktor Dr. Jan Rejsa. – Předplatné: ročně Kč 12.-. – Příspěvek členský: Kč 36.-, za správní rok. – Zápisné Kč 3.- pro nové členy. – Užívání novlinových známek povoleno výnosem ředitelství pošt a telegrafů v Praze ze dne 7. června 1933 č. 142829/VII-1933.

OBSAH:

	Str.
Profesor Dr. J. V. Šimák: † Josef Pekař	1
Prof. Dr. Justín V. Prášek: Revindikace pobělohorských konfiskací	3
Dr. Jan Rejsa: Starolužický kmen rodu Reysů—Reussů a jeho vztahy k Čechám	6
Dr. V. J. Matina: Rodopisné rozhledy .	12
Zaslané publikace	14
Zprávy spolkové	15

P R A H A 1 9 3 7

Nákladem „Jednoty Starých českých rodů“ v Praze II., Jircháře 10.
Tiskem Jos. Dvořáka syna, Strakonice

S B O R N Í K

JEDNOTY STARÝCH ČESKÝCH RODŮ V PRAZE

Rodopis — Historie — Heraldika.

Vychází čtvrtletně. — Majitel, nakladatel a vydavatel spolek: Jednota Starých českých rodů v Praze. — Rediguje Dr. Vincenc Matina. — Redakce administrace Praha II., Jircháře 10. Telefon 438-76. — Odpovědný redaktor Dr. Jan Rejsa. — Předplatné: ročně Kč 12.-. — Příspěvek členů: Kč 36.- za správní rok. — Zápisné Kč 3.- pro nové členy. — Užívání novinových známek povoleno výnosem ředitelství pošt a telegrafů v Praze ze dne 7. června 1933 č. 142829/VII-1933.

Prof. Dr. J. V. Šimák:

† JOSEF PEKAŘ.

Den 23. ledna postihl těžce i Sborník náš i naše sdružení úmrtím universitního profesora českých dějin — Dr. Josefa Pekaře. Nejenom cítíme s celou českou vědou i veřejností bolestnou ztrátu jednoho z největších českých dějepisců, nýbrž jsme si vědomi, že odešel v něm i náš spolupracovník, byť jen nepřímý.

Pekařovy „*Dějiny Valdštejnského spiknutí*“ (1895, po druhé 1934, německy 1936) i jeho meditace *Bílá Hora* (1921) jsou především pro naše snahy mocné zdroje, z nichž vytryskuje světlo poznání doby, jež pro naše předky měla význam nejosudnější. — A také jeho *Knihy o Kostí* (1909—11) vedle líčení osob z vysokého panstva a zase selského živlu — přináší celou galerii drobných zemanských povah a postav, ať uvedu jen cituplně a srdečně malovaný milostný románek paní Rejny Černínové, pro jejíž ruku oželí p. Bejšovec i výnosný úřad Mostského purkrabího. Ale lze vzpomenouti přímo i genealogických studií Pekařových o prvních pánech z Valdštejna (*Hrad Valdštejn* 1893), jež byly dlouho vědeckou základem našich vědomostí v této věci, i vypsání příbuzenských vztahů knížete Frydlantského, jež byly

hlavní osnovou, na níž se splétal útek nezdařeného spiknutí.

Možno si uvéstí v paměť i Pekařova věcného nazírání na českou šlechtu starší i novější, nazírání právě tak vzdáleného pošetilého byzantismu, jako hyperdemokratického odsuzování; dává každému, což jeho jest. Správně odhaduje význam „Čechů“, „českých mužů“ na úsvitě dějin, jako „předních bojovníků, županů“ doby knížecí i panstva a jeho odstupňování v stoletích gotiky, renaissance i baroka. — Zcela jinak se dívá na př. na bouři panskou proti králi Václavu IV., vida v ní spíše memento neprozřetelnému a nesamostatnému panovníkovi, nežli snahy zrádné, i právě tak nalézá jiné porozumění pro vůdce panské v příbězích lipanských, i pro lidi bělohorské. Ovšem chápe hluboce i tragedii těch, kdož všecko ztratili. Ale nevidí na jejich odpůrcích pouze barvy černé a hodné odsouzení; chápe obojí se širokých hledisk kulturního rozvoje, a v jeho kladu a záporu vidí vysvětlení úspěchu jedněch a pádu druhých. — Spravedlivě, aniž zavírá zraků před zjevy hodnými odsouzení.

Ve své *Knize o Kosti* i v *Českých Katastrech* (1913—14) po prve a plasticky, s dokladem přehojných dat číselných, líčí poměry a život vrstev agrárních se stanoviska dosud neuvedeného, namnoze odlišně od konvenčního spíš vybájeného a někdy romantického dosavadního zdání; viz na př. manžele Heřmana Černína a Sylvii, potom markrabínu bádskou, jaká realita a zase poutavost jejich podobizen, jak autor vykládá s pochopením pro neodolatelnost proudů dobových — proměny duševní v povahách pohnuté této doby.

Ve svých člancích o Palackém nezaujatě a s uznáním se dotýká zásluh českých stavů o národní probuzení a posílení snah státoprávních, jakož i jinde kolikrát upozornil na vynikající jejich projevy, tu humanitní, tu hospodářské, tu politické („Naše šlechta a český jazyk“), ujímaje se i té bělohorské a protireformační společnosti, nalézá-li u ní kladný a dobrý poměr k národu a české koruně, byť i byla cizího původu a jazyka proti vídeňskému centralismu. —

V tom ve všem se ozývá hluboké pochopení pro

historický vývoj a sílu tradice, pochopení, které se nedá zaslepiti všelikou, domněle pokrokovou ideologií, nemající pro národ významu, nýbrž jde vždy, věrně a tvrdě za svou pravdou.

To projevilo Pekař i v jiných svých velikých dílech (*Kniže Václav, Legenda Kristianova, O správném rozdělení Čech ve středověku, Kandidatury Přemysla II., Žižka a jeho doba, Na rozcestí osudů, Smysl čes. dějin, Tři kapitoly o sv. Janu Nep., Z české fronty, Válka světová, Omyly a nebezpečí pozemkové reformy a j.*). Jméno jeho bude vždy vyslovováno vedle největších českých dějepisců.

Prof. Dr. Justin V. Prášek,

REVINDIKACE POBĚLOHORSKÝCH KONFISKACÍ.

*(Z archivních spisů Jednoty Starých českých rodů
v Praze).*

Mezi předpřevratovými programovými požadavky, na nichž měl spočívatí obnovený náš národní stát, měl vynikající místo samozřejmý požadavek, aby vítězná revoluce naše jednak súčtovala se všemi činiteli, jichž vinou český stát Přemyslovců, Lucemburků, Poděbradův a Jagielů přiveden byl do potupného poměru pouhého rakouského místodržitelského obvodu, anebo — po oblíbeném pruském vzoru řečeno — „provincie“, v níž všemi poměry hrubé fysické přesily a zvrhlé sofistiky uplatňováno paradoxon, že menšině ani ne třetinové, zeměpisně nesouvislé a vlastního samostatného života kulturního prosté, přísluší politická i kulturní převaha nad více než dvoutřetinovou majoritou starousedlého, státotvorného a vlastní silou znova kulturně i hospodářsky probudilého českého národa. Požadavek ten byl veřejností české zdůvodňován již před 28. říjnem. Prohlédajíce k známému faktu, že pobělohorská poroba naše opírala se především o cizáckou přivandrovalou a o domácí národu rakouských již již propadala vítězné germanisaci, prohlašovali předáci národního odboje domácího, že bu-

de úkolem obnoveného českého státu, aby bez jakékoli náhrady zabral:

1) statky svržené dynastie ve svém obvodu;
2) statky provinilců proti českému národu (Berchtolda, Jindřicha Clama-Martinice, Otakara Černína i j.) a

3) statky, které byly z vůle Ferdinanda II. po bitvě bělohorské, po nezdařeném vpádu Sasů r. 1631 a 1632 a po pádu Albrechta z Valdštejna českým pánům, rytířům, a měšťům bez práva zkonfiskovány, buď stvůrám Vídně a domácím zrádcům za babku prodány anebo dokonce různým Ferdinandovým condotierům a nástrojům — mimo jiné všem vrahům Albrechta z Valdštejna, Viléma Vchynského a Ādama Erdmanna Trčky — jakož i katolickým duchovenstvům, rozplýtvány.

Tento logický postup proti bezprávným úchvatům, které staly se nejpevnějším pilířem hospodářské moci našich národních, politických i kulturních odpůrců, byl dán jednak sám sebou, z přirozené povinnosti vyhladití křivdu v jejích kořenech a zjednatí nápravu potomkům a dědicům těch, kteří jí byli postiženi, jednak doložen analogiemi dějinnými. Již v antických státech končily zápasy o politickou moc plenem majetku povaleného odpůrce, ale majetek ten byl oprávněným uchazečům restituován, když povalebný znova nabyl moci ztracené. Větší nebo menší měrou odníмали půdu podmaněnému obyvatelstvu germánští výbojci v říši západořímské, Arabové v Přední Asii a v severní Africe, Němci v zemích Slovanů polabských, Maďaři Slověnum, Vilém Normanský Anglosasům, Turci všem podmaněným národům. Se vznikem renaissance vyvinula se absolutistická zásada, že každý odpor proti panovníkovi jest urážkou jeho velebnosti, při jejímž pokutování jest právem odsuzovati i ke ztrátě statků, zásady té pak užíváno vůbec proti politickým odpůrcům. Bylo jí holdováno všude v zemích habsburských, anglickými oranžisty proti Trsku, Rusy proti Polákům, velkou revolucí francouzskou proti emigrantům, ba i nynějším Maďarskem proti hraběti Károlyiovi. Ve všech těchto případech byla vodítkem myšlenka, že jest půda zdrojem politické moci, jejímž zábořem dlužno politické

odpůrce odzbrojovati. Rozhodovala tudíž otázka politické moci.

Jest na snadě, že kruhy zábořem postižené neuznávaly jeho právní účinnosti. Jsouce obyčejně zbaveny moci i právních prostředků, uchylovaly se kruhy ty k protestům. V některých případech, když změnily se příznivě poměry, bylo lze zjednatí uraženému právu průchod a jest zajisté příznačno, že nejúplnější případ revindikace půdy z politických ohledů zabrané zaznamenán jest ze zemí habsburských. Když se totiž Turci po roce 1541 zmocnili nejúrodnějších částí uherské nížiny, vyvlastnili v nich majetek uherské šlechty a zřídili z něho své vojenské osady. Mírem v Karlovcích r. 1699 sjednaným vytrženy kraje ty z moci Turků, načež hlásili se o ně potomci bývalých majitelů. I zřídil Leopold I. tak zvané *neoaquistické kommisie*, kterým bylo uloženo, aby zkoumaly právo žadatelů. Kde bylo právo to prokázáno, byly statky vráceny *přes časový odstup 150 a více let*; toliko noví nabyvatelé zapravili neveliký procentualní poplatek.

Proto bylo zcela přirozené, že se i vůdcové české domácí a zahraniční revoluce plným právem dožadovali, aby bez náhrady zabrána byla půda, našim předkům bezprávně habsburskými konfiskacemi odňatá, která jest namnoze dosud v držení dědiců tehdejších obdarovanců anebo zjištných nohsledů Vídně. Tato půda nám odňatá a našim nepřátelům odevzdaná byla a jest vražedným kůlem v českém těle, nebo — kromě snad nepatrných vyjímek — jest stále v rukou našich úhlavních nepřátel. Právní revindikace této půdy jest požadavkem národní cti, nad to i požadavkem praktické potřeby, ježto ze zahraniční revoluce nastala nám povinnost opatřiti čacké legionáře. Tito chrabří junáci nadšeně prolévají krev a snášeli nedolíčitelné strasti s antickým věru sebezapíráním na vzdálených bojištích a nehostinných stepech sibiřských v přesvědčení, že bojují za samostatnost a za lepší budoucnost svého národa. Největší díl vzdali se nebo musili vzdáti svých zaměstnání i živností, anebo stali se k nim tak neb onak nezpůsobilými — ztráceli za bezpříkladnou vlasteneckou oběť svou hospodářskou předválečnou basi. O tyto hrdiny pečovati bylo nejvyšší povinností obnoveného národního státu. Což

tu bylo více na snadě než reklamovati pro ně majetek r. 1547 a 1620—1634 bez práva národu uloupený? Veškeren ten obrovský komplex latifundijního majetku, uchváceného habsburskými konfiskacemi, lze pokládati bez jakékoli nadsázky za národní majetek jakožto odúmrtí po předcích konfiskacemi těmi postižených, ježto potomci jejich zapadli po výtce v nehostinné cizině beze stopy, a kde se uchovali, jsou jen v řídkých případech s to, aby dokumentárně prokázali, že jsou skutečnými a dle českého práva oprávněnými dědici.

Proto očekávalo se všeobecně, že revoluční Národní shromáždění zařadí revindikaci majetku, habsburskými konfiskacemi našemu národu odňatého, mezi první svá usnesení. Ale za dob popřevratového nadšení, byly řešeny otázky jiné, mezi nimi zajisté také naléhavé, avšak i některé, jimiž byly národ a stát ve svém celku daleko méně interessovány, než jednotlivé strany. Nechci rozsuzovati, nebyla-li revindikace konfiskovaného národního majetku alespoň co do doby důležitější nežli zrušení prázdných titulů šlechtických, které by brzo přišlo samo sebou.

Když konečně r. 1919 došlo k uzákonění podkladů pozemkové reformy, převládala tendence zákonodárců, pojímatí do předlohy o budoucím záboru paušálně všechny velkostatky v deskách zemských zapsané s rozsahem stanovenou míru urbaniální plochy převyšujícím, při čemž zásadně byla ze záboru vyloučena veliká rustikální hospodářství, *aniž by byla v zákoně vytčena povinnost zkoumati historicko-právní cestou podklad, na němž spočívalo vlastnické právo dosavadních majitelů.* Toliko v § 9. zákona z dne 16. dubna 1919 o záboru velikého majetku pozemkového (Pokračování).

Dr. Jan Rejsa:

STAROLUŽICKÝ KMEN RODU REYSŮ—REUSSŮ A JEHO VZTAHY K ČECHÁM.

V lužicko-srbské západní oblasti položeno jest území knížectví Reusského; jejich tří větví názvy: Weida, Plavno a Gera leží na staré slovanské půdě; jména

těchto měst jsou také slovanská a s tímto jejich původem souvisí původ rodu Reuss—Reys, rodový základ slovanský.

Rody a lid polabských Slovanů nedovedl čeliti cizímu živlu, poddávaje se jeho kultuře, přicházející s ideou křesťanskou. Neslovanský mrav, zvyk, německé jméno a zvuk pohltil a zakryl slovanský výraz. Polabští Slované a jejich území bylo podrobena s mentalitou a odolností poražených. Měnily se mravy, názvy a jména, časem, modou a zvykem přejatá. Německé historické prameny nemluví o slovanském původu rodu Reuss a o archaistické formě či pravopisu tohoto jména rodového, paušálně odbývajíce výklad jména Reuss od Reussland, t. j. Rusland, Rusko, poněvadž prý zakladatel linie plavenské Jindřich z Plavna zvítězil r. 1247 nad Poláky a záp. Rusy, a byl proto taktó nazván „Rus“, jako z další linie po rozdělení linie plavenské r. 1307 její příslušník Jindřich pro své statky v Čechách byl nazván „Böhme“, „Čech“.

Není příčin pochybnosti o vojenských výpravách r. 1247 proti Polsku a záp. Rusku.

Ale máme-li přirozeně pochopitelné empirické doklady, vyplývající z psychologických příčin a vztahů mezi slovanskými Srby a německým živlem, jak se logicky v okupovaných a opanovávaných oblastech vždy dělo pod zástěrou a záminkou přineseného kulturního světla, a kdy, na př. Knothe, s objektivitou se zmiňuje o podrobení, odcizení, poněmčení v Lužici na př. Horní, domácích slovanských rodů, dospějeme kritikou jmenného kmene a pravopisu jména Reuss—Reys k jinému názoru a opíráme se dedukcím vyvozeným německou historickou vědou. Neboť přihlédneme-li k reportáži starých českých listin (od r. 1157 do r. 1781 v Archivu země České) prozrazují nám tam udaná jména rodu Reysů závěry hlubší a obsažnější. Listina (Nro. 568) jest lénní revers Jindřicha Reyhsa z Plavna císaři Karlu o zboží a hrad Stein, daná v Praze 23. listopadu r. 1358.

Listinou (Nro. 822) Jindřich Reuhs, fojt z Plavna prodává cis. Karlu IV. město Reichenbach s osadami

za 600 kop Pražských grošů. Dáno v Praze 21. března 1367.

Inventární čís. 289 pergamentu rovněž datovaného 21. III. 1367 v Praze uvádí jméno: Jindřich Reuys z Plavna v této lénní listině.

Listina (Nro. 900) daná v Milně 18. dubna 1372 zřiká se nároků rodinných na koruně České a zde jest napsán: Jindřich fojt z Plavna, zvaný Reyhs.

V ostatních listinách (kromě Nro. 822 1/2) rodové příjmení není uvedeno, mluví se zde jen o Jindřichu z Plavna, a pouze listina Nro. 1887 1/2 jednající o zajištění manželky panstvím Graitz, daná 26. března 1627 ve Vídni Ferdinandem II. uvádí jméno ve znění: Reuhs von Plauen.

Nikde způsob psaní jména Reys kromě listiny z 4. ledna 1579 o doplacení zbytku ceny za Lobenstein, v které jest udáno: die Reussen von Plauen, neukazuje na ustálený výklad německé historické vědy, jako spíše ukazuje na neustálený pravopis, přesto ukazující a prozrazující slovanské jazykové kmenové prvky.

Nositelé rodového jména Reys (západolužické oblasti), jež se objevuje již sporadicky v 13. stol., účastnili se vojenských výprav, kterým byl dáván název: „reysa“, slovo, spojující německé „reise“, t. j. cesta, se slovesem staročeského slovesa „rysati“. Husitské názvosloví slovem „rejsa“ vyjadřuje pojem vojenské jízdni výpravy. Viz také knihu „Jan Žižka“, prof. Dr. R. Urbánka, str. 257 a 286, vyd. S. V. U. Manes a j.

Slovník „Glossarium mediae et infimae latinitatis“, vydaný v Paříži r. 1845, svazek V. 1), 2), str. 681 pokládá slova: reisa, reysa, resa za slova přejatá z německého (reisa, reysa et resa = iter ex Teutonico), zajisté ne kriticky a bez srovnávací znalosti se zřetelem k jazykům slovanským, ale píše: „reysen = iter facere (t. j. cestovati, cestu konati), vel ex saxonico raese = cursus, impetus (t. j. běh, úprk, cval). Ale nedaří se nám vyčísti z tohoto pojmu slova v německém duchu: jezdec cválajícího na koni, jak zvukově naznačuje prudkost pohybu kmen slovesa sám, byť i na koni tenkrát jedině bylo úspěšně cestovati. Vojsko potřebuje prudký cval koně. Reysa jest vojenský název osob ve cvalu na koni agens reys pak osoba jako jednotka.

V kmenovém rozrodu linie Reysů z Plavna stala se německou a stala se silnou větví proti větvi Reysů z Barutwicz a Kolkowicz v Dolní Lužici u Chotěbuzi. Historické zprávy a prameny, objevující se teprve v 13. stol. neposkytují nám spojitý pohled, přes literární prameny: Maier: Chronik des fürstl. Hauses Reussen von Plauen (Weimar 1811), Limmer: Kurze Geschichte des Hauses Reus (1829), Berthold Schmidt: Die Reussen, Genealogie des Gesamthauses Reuss älterer und jüngerer Linie (1903). Nejstarší data v hesle Plavno podává také Meyers Lexikon, str. 128 a 758.

Dle Starých letopisů měli páni Plavenští ve znaku lvici (viz také Král: Heraldika, str. 144., rukopis Roudnický: malované erby E 1, I 1, z r. 1504, opis E 1, I 3 z r. 1595).

Znak pánů z Plavna nalézá se také v kancionále ve Žluticích (viz také Král: Heraldika, str. 105).

Českomoravská kronika Zapova, kniha IV. str. 87 uvádí, jak Jindřich Reuss a Jiří z Plavna, chráníce saské poddané, osadili Jáchymov a kolem některá místa pohraniční, nechtějící jich odnítí, a v oddílu Jos. J. Kořana, str. 399 a 402 téže kroniky se píše, jak jel Jindřich Reuss z Plavna r. 1572 s poselstvím pánů a rytířů Viléma z Rožmberka do Krakova a že zemřel onemocněv na zpáteční cestě s Janešem Albrechtem z Vejslovic v srpnu, když jednalo se o polský trůn Maxmiliána. Od r. 1394 do r. 1418 držel hrad Hasištejn u Kralup (u Prahy) Jindřich Reys z Plavna. Postaviv se proti Václavu IV. do boje, přišel o hrad, který dobyl statečný a vzdělaný Mikuláš (Hasištejnský) z Lobkowicz. Asi 10 let držel hrad Kynžvart u Plané, obnovený r. 1398 Hyncíkem z Pluhovic, Jindřich z Plavna, a jeho syn, opět Jindřich, dal jej věnem svému zeti Hynku Krušinovi ze Švamberka.

Zajímavostí heraldickou u Jindřicha z Plavna r. 1468 byly tři štíty, erby. (Král: Heraldika, str. 331).

S Lobkowiczovými přicházejí v příbuzenství Reysové z Plavna Markétou z Plavna, která byla se stala manželkou Jaroslava z Lobkowicz († 1529) syna Jana z Lobkowicz a Magdaleny z Thoringu. Odporu stavů

českých proti Ferdinandovi r. 1547 účastnili se Reuss Jindřich (str. 113 a 149), Reus z Plavna a Jiřík z Plavnice (str. 150), (str. 166), viz téhož titulu Karla Tieftrunka o „vyjednávání stavů s Fridrichem Saským“ prostřednictvím pana Pfluga (Pluha).

Neustálený německý pravopis poskytuje řadu fonetických obměn, jaká se na příklad projevuje u jedné a téže osoby. Na náhrobku v Bobreku v Těšíně psaný umělec Jan Reis, malíř, zemřelý 4. VII. 1659 ve věku 47 let, jest totožný malíř Hans Reusse, který dle měšťanské role 22. IV. 1651 získává měšťanské právo v městě Břehu (Brieg v Horním Slezsku u Vratislavi). Vedle pravopisného momentu německý ideový výklad rodového jména Reys jest obtížen nelogickou nesrovnalostí; neboť vítězný Jindřich IV. (r. 1247 v boji proti Polákům a Rusům) byl zván „Reusse“ (Rus) a Jindřich ze starší větve (který r. 1337 poddal svá panství ve Voigtlandě, s Plavnem, v léno králi Českému) byl zván „der Böhme“ (Čech), ačkoliv oba pocházeli z jednoho společného rodového kmene původu slovanského, jak svrchu uvedeno.

Ale všechny i hypotetické výklady fonetického i pravopisného znění rodových jmen přesvědčí kmenová rodová a územní totalita, extense rodové oblastí s historickými osudy vývoje, společnými s osudovým vývojem Slovanstva v nynější říši Německé.

Starší větev rodu Reussů, „Česká“, která vymřela Jindřichem VII. r. 1572, měla v Čechách panství, o kterých mluví listinný materiál archivu země České zde uvedený. Statků v severních Čechách bylo hojně již od 13. století. Jindřich III. Reuss za krále Vladislava získal Bečov, Kynžvart a Hartenštejn. Jindřich IV. Reuss nabyl mezi rozsáhlými statky v Čechách města Žlutic (směr Rakovník—Bečov) koupí r. 1537 od potomků rytířské rodiny Jakoubka z Vřesovic, příslušníka strany husitské. Žlutice držel ještě do r. 1568 Jindřich V. Reuss z Plavna, jeho syn, který tohoto roku město prodal Bohuslavu Šťastnému z Lobkovicz. Kromě toho Jindřich V. r. 1551 získal Lito-myšle.

Připojená příloha jest reprodukcí znaků rodu Reyhsů—Reussů z Plavna z kancionálu Žlutického, iluminovaného rukopisu z dílny Jana Táborského z Klo-

Žlutický kancionál A. D. 1558 Jana Táborského z Klokotské Hory :
znaky Jindřicha V. Reussy z Plavna.

kotské Hory nákladem Jindřicha V. Reussa r. 1558. Illuminovaný list představuje nám v renaissanční architektuře obloukový prostor vyplněný znaky s plnou heraldickou výpravou; dole v pravo lev jest znakem pánů z Plavna. Nad nimi v passepartovém rámování čteme česky: „Osvícených a vysoce urozených knížat a pánův, pana Henricha staršího a pana Henricha mladšího, bratří svatě Římské říše, purghrabat v Míšni, hrabat z Hartnšteina, pánův z Plavna a z Gerowa“.

Uvedený kancionál jest chován na radnici v Žluticích, které bezprostředně po jeho vzácném vytvoření byly prodány krátce před vymřením české větve Reyhsů z Plavna.

RODOPISNÉ ROZHLEDY.

Dne 23. ledna t. r. zemřel náš největší současný dějepisec profesor Karlovy university *Dr. Josef Pekař* ve stáří 67 roků. V úvodním článku tohoto listu od profesora Dr. J. V. Šimáka blíže probrány jsou spisy, jež zajímají i rodopisce.

Dne 5. února dožil se sedmdesáti let historik archivář *P. František Čeply*, jehož životním dílem jsou „Dějiny Jindřichova Hradce“ vedle velké řady prací menších.

Dějiny města Lysé nad Labem obšírně probírá *P. Josef Vojáček* ve svém spise *Lysá nad Labem*, grunty, domky a jejich majitelé, od nejstarších až do nejnovějších časů. Obrazovou část obstaral A. J. Leiner, hlubotisky provedla firma V. Neubert a synové Praha-Smíchov. Dílo psáno s nevšední pílí a bystrým postřehem.

V benediktinském Opatství v Břevnově nově vydal *Josef Vašica* podle tisku z roku 1657 od *Bedřicha Briedela* napsaný *Život svatého Ivana*, prvního v Čechách poustevníka a vyznavače, z historií sebraný jako druhý svazek knižnice *Opus Dei*. Bibliofilsky vytiskla Průmyslová tiskárna v Praze.

Pod názvem „*Pod Bání*“ vydal *Edmund Doněk* sbírku rozmarných historek ze starých Litoměřic nákladem Musejního spolku v Litoměřicích. Kniha jeho je důkazem, že ve starých zápisech městských dají se

čerpají nejen látky historické, ale i mnohé epizody, jež dnes působí docela humorně.

Krásnou a zajímavou knížku z oboru heraldiky vydala revue pro kulturní život *Rád Praha-Libeň*, na Rokosce čp. 94. Je to *Erbovní knížka* na rok 1936, redigovaná Břetislavem Štormem s příspěvkem Karla Schwarzenberga, B. Štorma, Rudolfa Holinky a Bohumíra Lifky, jež svým dobrým postřehem upoutají nejen odborníka, ale i toho, kdo vůbec má ještě trochu smyslu pro slavné naše dějiny.

Časopis rodopisné společnosti československé v Praze, roč. VII.—VIII. 1935—1936 číslo 1.—2., red. Ph. Dr. Zdeněk Kristen, přináší zajímavé články Dr. Ad. L. Krejčíka „O rodopisné názvosloví“, Dr. Zd. Kristena „O rodových svazech u nás a v Německu“, V. Lívy „Seznam pražských novoměšťanů za léta 1618—1653“, Zdeňka Kolowrata-Krakowského „Seznam pochovaných v hrobkách Klášterního kostela P. Marie a Kaple Loretánské“, St. Dvořáka „Z matrik města Rychnova nad Kněžnou“, J. Ehla „Kniha smluv svatebních v Solnici“ a K. Poláka a Zd. Kristena „Rod básníka Mayera“.

Karel Vyšín, Praha-Michle, Ohradní 421, vydává a rediguje *Sborník paměti rodu Vyšínů*, jehož vyšlo č. 1.—2. ročníku I. Věstník tento bude všimati si nejen Vyšínů, nýbrž i všech rodů s Vyšínou sprízněných, což znamená genealogii všech významných rodin Unhošťských.

V. J. Krýsa v Plzni, u Jikalky 6, začal v lednu vydávat měsíčník pro studium rodů „Československé rody“, vyšla dosud dvě čísla.

Sdružení venkovských kronikářů, odbor při Svobodném Učení Selském, Praha XII., Slezská 7, vydává pro svoje členstvo cenné poučné články v t. zv. „*Kronikářských Listech*“ od docenta Dr. V. Černého, V. Davidka, Ing. Fr. Našince a j.

Vlastivědný sborník českého severu „*Od Ještěda k Čroskám*“ přináší v čísle 3.—4. ročníku XV. 1936 články: Dr. J. V. Šimáka „Osídlení Bělska“, Josefa Voborníka pokračování „Soupisu poddaných panství Svijanského r. 1773“. — V čísle 5.—6. roč. XV., články: Dr. J. V. Šimáka „Za Josefem Pekařem“, V. J. Matiny „Literární tvorba mladších generací českých

v Pojizeří“, Josefa Škody „Místopisné paměti Česko-dubská“, Petra Matouška „Učitelství rod Vlašimských na Všeni“ a j. Ve člancích jmenovaných jest hojně materiálu rodopisného i biografii.

Časopis Společnosti přátel starožitností československých v Praze, ročník XLIV., 1936, č. 4., red. Dr. Josef Pelikán v Praze-Vršovicích, Třebízského 3, přináší pro rodopisce zajímavý článek Fr. Teplého: „K dějinám zámku Pecky u Jičína“ a Čenka Sameše: „Příspěvek k dějinám Třebíčského Klášterství“.

Svaz českých úředníků a zřízenců ze Schwarzenberku v Českých Budějovicích, Jeronýmova 1, vydává redakcí ředitele třeboňského archivu Dr. Antonína Markuse bibliofilsky vypravenou revui „*Čradice*“, vesměs s hodnotným obsahem. V sešitě z července—prosince 1936 je výborně psána biografie velkého českého politika Dr. Bedřicha Schwarzenberga, který zemřel 2. října 1936. V 1. sešitě ročníku 1937 jsou životopisy ústředního ředitele Ing. JUDr. Zdeňka Pichy (k šedesátinám 12. III. 1937) a Františka Horského, rytíře z Horskýfeldu.

Ve čtrnáctideníku „*Čak*“, red. R. J. Malý, č. 2., má zajímavý článek Bohumír Lifka: „Řády, tituly a šlechtictví“.

Sudetendeutsche Familienforschung, red. Dr. F. J. Umlauft a Dr. F. J. Wunsch v Ústí nad Labem, roč. 9., sešit 2. a 3., přináší opět hojnost matrikového materiálu z obcí pohraničních. *Dr. V. J. Matina.*

ZASLANÉ PUBLIKACE.

P. Josef Vojáček: Lysá nad Labem, grunty, domky a jejich majitelé. Nákladem města Lysé 1936.

Edmund Doněk: Rozmarné historiky ze starých Litoměřic. Nákladem Musejního spolku v Litoměřicích 1935.

Dr. Stanislav Beroušský: Stavovská myšlenka, I. sborník statí knihy Řádu. Vesmír v Praze 1936.

Časopis rodopisné společnosti československé v Praze, roč. VII.—VIII., 1935—1936, č. 1.—2.

Sborník paměti rodu Vyšínů, roč. I., č. 1.—2.

Kronikářský list č. 8, 9, 10, 11, vydává Sdružení

venkovských kronikářů (odbor při Svobodném učení selském), Praha XII., Slezská 7.

Časopis společnosti přátel starožitností v Praze, roč. XLIV., 1936, č. 4.

Numismatické zprávy, roč. IV., č. 1. a 2., Praha II., Bojtěšská 15, red. K. Chaura.

Sborník věd právních a státních, ročník XXXV., 1935, 1.—4., roč. XXXVI., 1936, 1.—4., za účasti členů právnické fakulty Karlovy university, vyd. B. Andres, J. Hoetzel, V. Mildschuh a T. Saturnik. V gener. komissi Bursíka a Kohouta.

Sudetendeutsche Familienforschung, roč. 9., 2. a 3. sešit, Ústí nad Labem.

Mitteilungen zur Geschichte der Familie Umlauf, sešit 1.—3., Ústí nad Labem.

Beiträge zur Heimatkunde des Aussig-Karbitzer Bezirks, roč. 16., sešit 3.—6.

Unsere Ahnen, roč. 1936, sešit 5. a 6., roč. 1937, sešit 1. a 2., Vídeň I., Augustinerbastei 6.

Mitteilungen des Roland, Verein für Sippenforschung und Wappenkunde, roč. 22., 1937, sešit 1. Dresden A 1, Taschenberg 3.

Familiengeschichtliche Blätter — Deutscher Herold, roč. 34., sešit 12., roč. 35., seš. 1., vyd. Zentralstelle für deutsche Personen und Familiengeschichte, Leipzig, Deutscher Platz.

V. J. Matina: *Kytička vřesu*, písničky lesů a strání maloskalských s původními dřevoryty Vladimíra Röhlinga, nákladem Literárního kruhu v Mor. Ostravě, Chodská 50.

ZPRÁVY SPOLKOVÉ.

Dne 19. ledna konala Jednota naše o 20. hodině VIII. řádnou valnou hromadu v Plodinové burse v Praze. Zprávy všech funkcionářů akcentovaly příznivý rozvoj jednoty, jenž manifestoval se v roce 1936 i veřejnými pietními akty: dne 20. června položením věnce před deskou popravených pánů českých na Staroměstském náměstí v Praze, dne 29. listopadu položením věnce na mauzoleum Otce vlasti císaře krále Karla IV. v chrámu svatovítském za účasti mno-

ha národních spolků. Zvláštní pochvala udělena za obezřetné vedení záležitostí finančních panu pokladníku Josefu Tamchynovi, celému pak výboru uděleno absolutorium. — V nových volbách zvoleni pánové: MUDr. Vincenc Jan Matina předsedou, PhDr. Jan Rejsa-Kolkowský místopředsedou, Václav Přech jednatelem, Josef Tamchyna pokladníkem, Frant. Štědroňský zapisovatelem, V. J. Ráb knihovníkem, členy výboru bez funkce pánové: JUDr. Josef Los, Josef Cidlinský, profesor Josef Pícha a Václav Jílek, revisory účtů slečna Anna Boloňská a pan Josef Mlázovský, náhradníky pánové Jan Berka a Jindřich Wošťárek. — Redigování Sborníku přijímá i na dále Dr. Matina. Sborník na přání členstva opatřen bude obálkou. Tisk z důvodů úsporných volen v tiskárně venkovské, za to budeme tisknouti plná čtyři čísla předpokládajíce, že členové budou platiti správně a včas svoje příspěvky. — Na valnou hromadu zavítali milí hosté: za rodopisnou společnost československou pan archivář Dr. Zdeněk Kristen, za sdružení venkovských kronikářů jeho jednatel pan PhC Davídek. Hosté srdečně pozdraveni byli předsedou. Valná hromada usnesla se na zavedení odznaku, jehož propracování uloženo novému výboru. Členské schůzky konány budou pravidelně každého úterý o 8. hod. večerní v pravém boxu v přízemí v kavárně repraesentačního domu hlavního města Prahy u Prašné brány v Praze. Mimoto budou pořádány členské schůzky s přednáškami a je projektováno též několik schůzí rázu společenského a slavnostního. Členové, účastněte se pilně schůzek úterních, k nimž přinášejte svůj rodopisný materiál, aby pátrání v rodech vašich mohlo zdárně pokračovati, neboť celá veřejnost a hlavně tisk počíná se o rodové otázky také konečně zajímati. Propagujte Jednotu naši mezi všemi svými známými. — Dopisujícím členem jmenován p. E. Donek, Litoměřice. Mezi novými členy vítáme pány: Ing. Jaroslava Karáska z rodu Karásků ze Lvovic, Jaroslava Čámského z rodu vladyk Čámských z Čími, Jindřicha Dundra, Josefa Daniela a podplukovníka Františka Martínka.

Václav Přech,
jednatel.